

Finlands svenska tankesmedja

Ruotsin kielen asema Svenskans ställning

Marraskuu 2008

Svenskans ställning i Finland

The logo for Magma, consisting of the word "magma" in a white, lowercase, sans-serif font inside a red rounded square.

Direktör Nils Erik Forsgårds förord

Tankesmedjan Magma öppnar idag officiellt sin verksamhet med att presentera en opinionsundersökning som genomfördes i november år 2008.

Undersökningen berör de finskspråkigas syn på det svenska språket, på den svenska kulturen och på de svenskspråkiga i Finland.

Undersökningen genomfördes i samarbete med Taloustutkimus och den kan beskrivas som en direkt uppföljare till Folktingets ”Ett land, två språk” från år 1996.

Bakom Folktingets analys stod Erik Allardt med arbetsgrupp.

I Magmas färskas undersökning har en del av frågorna från år 1996 bibehållits, men fler än hälften (av sammanlagt 45 frågor) är nya eller kraftigt omformulerade.

I vår undersökning ingår exempelvis fem helt nya frågor rörande public service-utbudet på svenska (se separat kommentar av Tom Moring).

Magmas undersökning inkluderar både attityd- och kunskapsfrågor, och den genomfördes som en riksomfattande så kallad Omnibus-undersökning där intervjuerna huvudsakligen utfördes i de intervjuades hemförhållanden.

Målgruppen var ett representativt urval av landets finskspråkiga befolkning mellan 15 och 79 år, med undantag för landskapet Åland.

Taloustutkimus intervjuade sammanlagt 1012 personer och resultaten är framställda med hjälp av sedvanliga medeltal och procentfördelningar.

Intervjuerna utfördes på sammanlagt 96 orter, i 55 städer och i 44 kommuner.

I undersökningen har olika variabler som beskriver attityder korstabulerats med sedvanliga bakgrundsvariabler som kön, ålder, social gruppering, kommuntyp och geografisk områdestillhörighet.

Som en generell slutsats kan man säga att Magmas undersökning representerar attityder och inställningar till det svenska i Finland just nu, i början av år 2009.

Man kan säga att det finns flera mycket intressanta dimensioner i vår undersökning, och under vårens och höstens lopp kommer vi att använda det rätt detaljerade undersökningsresultatet för seminarieverksamhet och för interna linjedragningar.

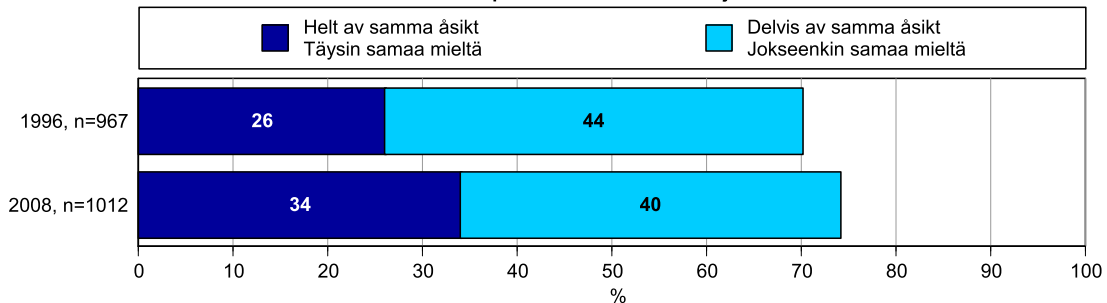
Magma är, vill jag slutligen påpeka, inte ett opinionsmätninginstitut, men Magma kommer nog att använda opinionsundersökningar som ett instrument för den fortsatta verksamheten, och dessa undersökningar kommer då huvudsakligen att rikta sig till det finskspråkiga Finland.

Vi siktar därför på en uppföljande undersökning inom loppet av något år.

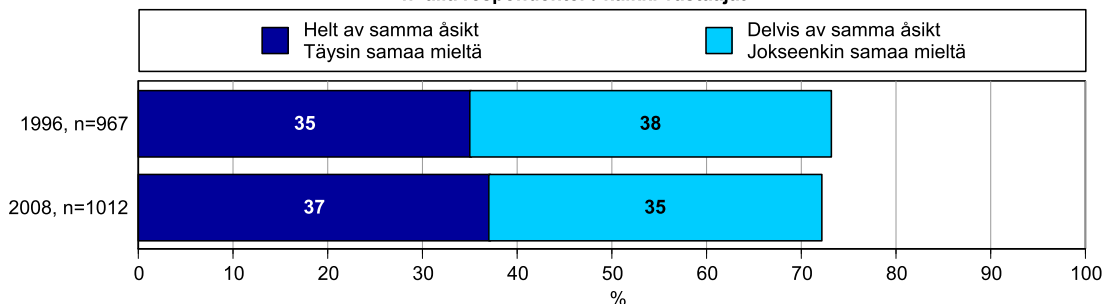
Jag tycker att det svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället
Minusta ruotsin kieli on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

Jag tycker att det är skada om svenska språket och kulturen skulle dö ut i Finland
Mielestäni olisi vahinko, jos ruotsin kieli ja kulttuuri häviäisivät Suomesta

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

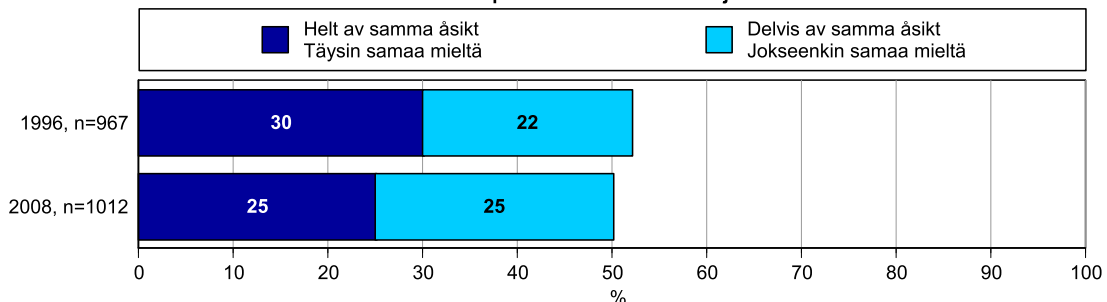

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

Jag tycker att undervisningen i svenska också i fortsättningen borde vara obligatorisk i grundskolan i Finland
Mielestäni ruotsin kielen opiskelun tulisi olla jatkossakin pakollista Suomen peruskouluissa

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

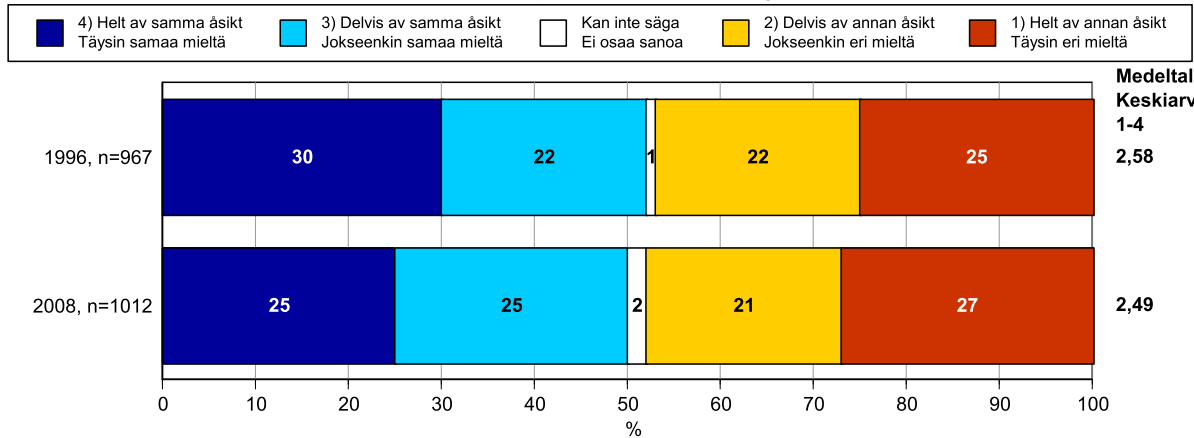

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

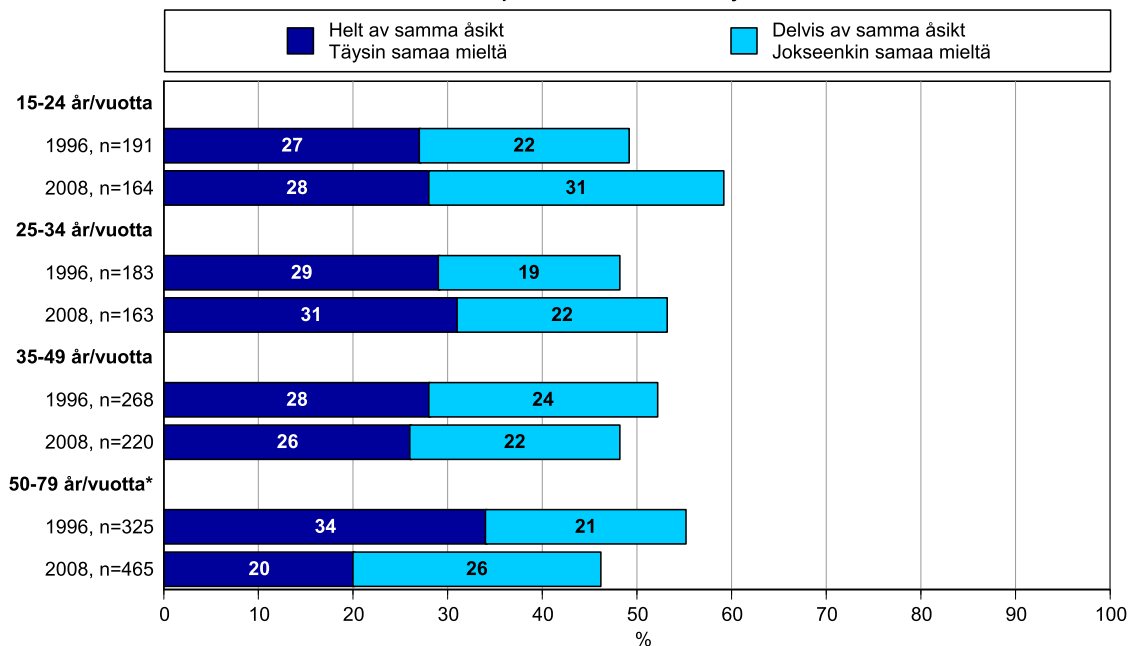
Jag tycker att undervisningen i svenska också i fortsättningen borde vara obligatorisk i grundskolan i Finland
Mielestäni ruotsin kielen opiskelun tulisi olla jatkossakin pakollista Suomen peruskouluissa
 n=alla respondenter / kaikki vastaajat

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

Jag tycker att undervisningen i svenska också i fortsättningen borde vara obligatorisk i grundskolan i Finland
Mielestäni ruotsin kielen opiskelun tulisi olla jatkossakin pakollista Suomen peruskouluissa
 n=alla respondenter / kaikki vastaajat

*) 1996 50-74 år/vuotta

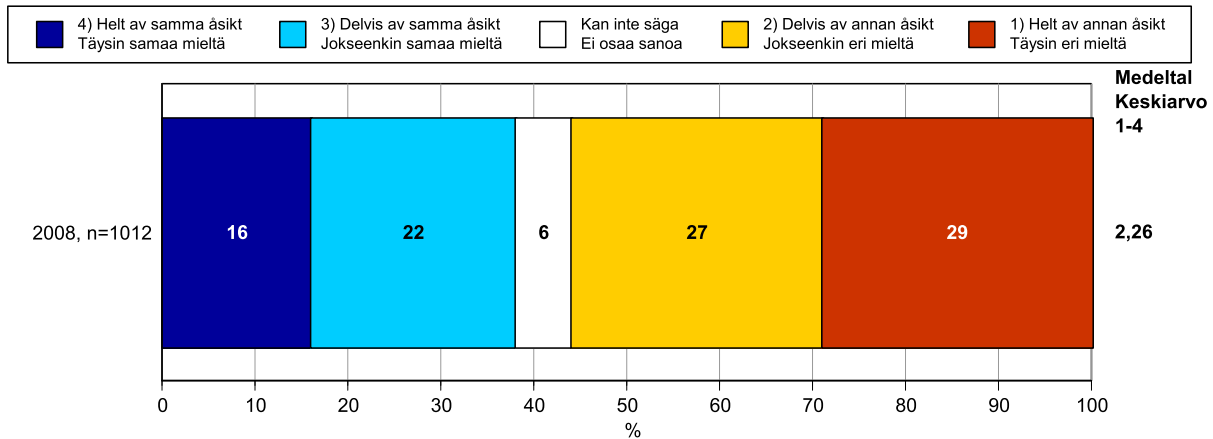
Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

Avskaffandet av den obligatoriska svenskan i studentexamen var ett misstag Ruotsin ylioppilaskokeen pakollisuuden poistaminen oli virhe

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

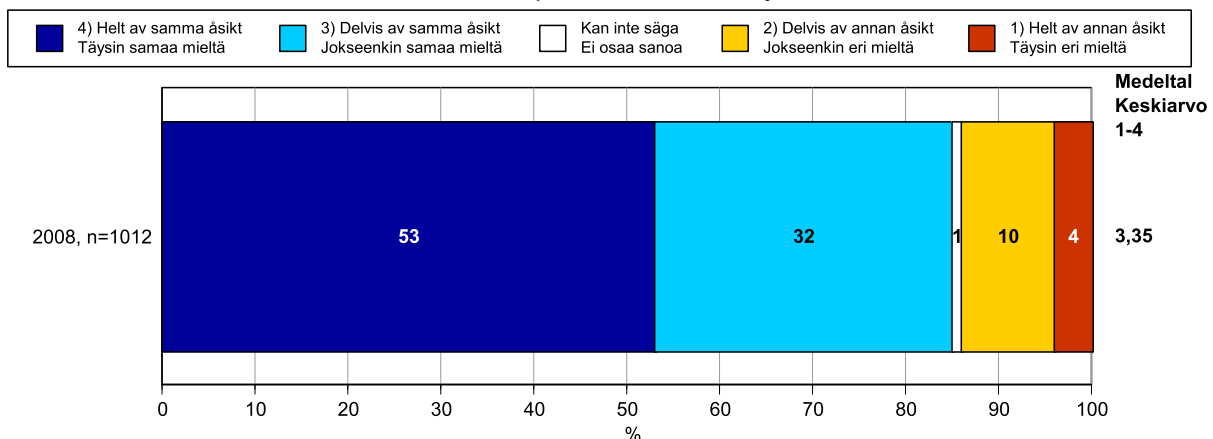

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

De ledande politikerna i Finland borde behärska både finska och svenska Maamme johtavien poliitikkojen tulisi hallita sekä suomen että ruotsin kieli

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

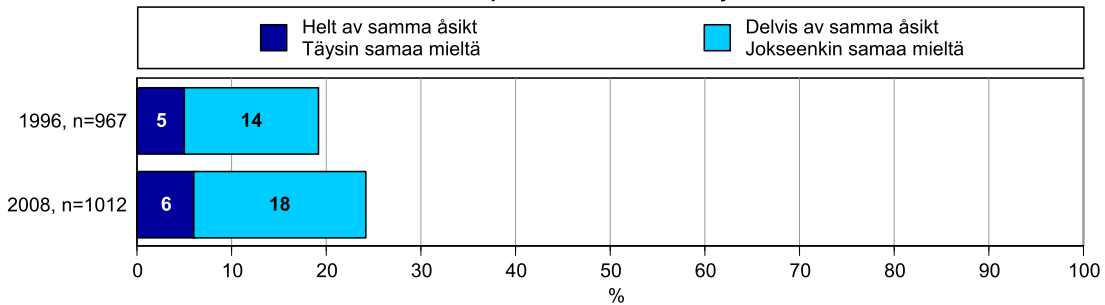

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

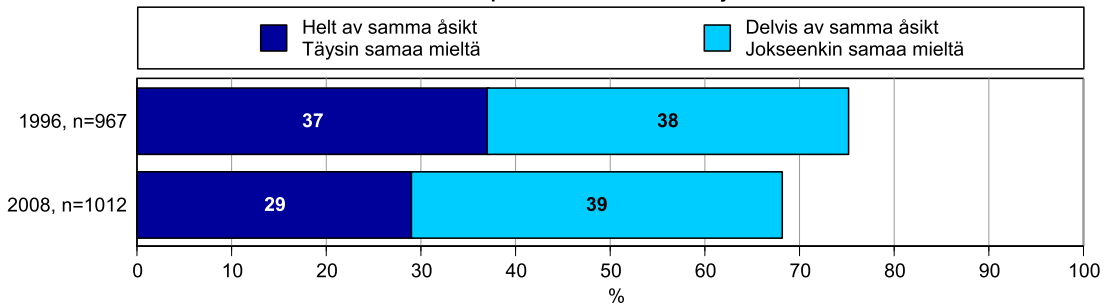
**Jag tror att svenska språket försvinner i Finland i framtiden
Uskon, että Ruotsin kieli häviää Suomesta tulevaisuudessa**

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

**Finland har ekonomisk nytta av sin tvåspråkighet
Suomelle on taloudellista hyötyä kaksikielisyystä**

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

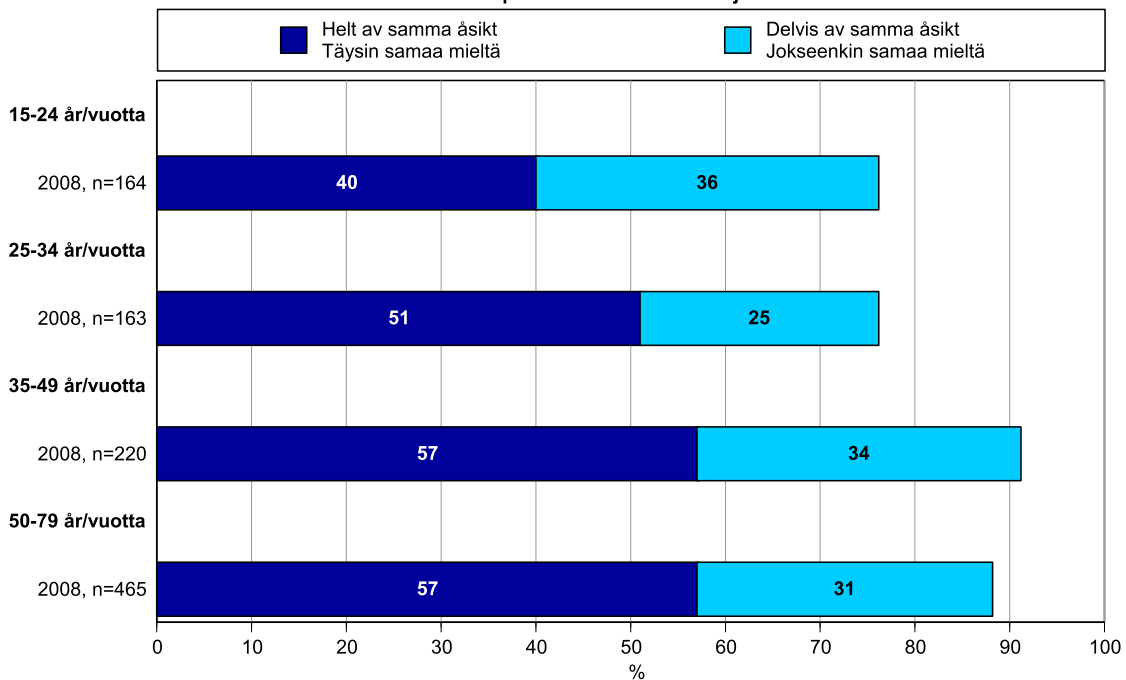

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

**De ledande politikerna i Finland borde behärska både finska och svenska
Maamme johtavien poliitikkojen tulisi hallita sekä suomen että ruotsin kieli**

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

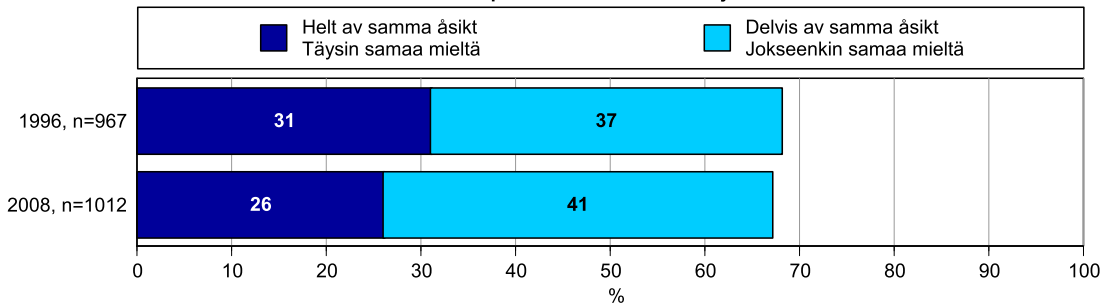
Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

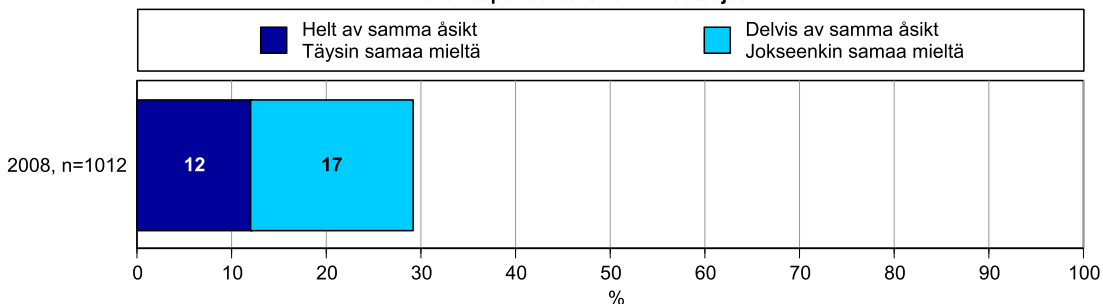
**Finland har politisk nytta av sin tvåspråkighet
Suomelle on poliittista hyötyä kaksikielisyydestä**

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

**Det är onödigt och irriterande med tvåspråkiga väg- och gatuskyltar
Kaksikieliset tienviitat ja katukyltit ovat tarpeettomia ja ärsyttäviä**

n=alla respondenter / kaikki vastaajat

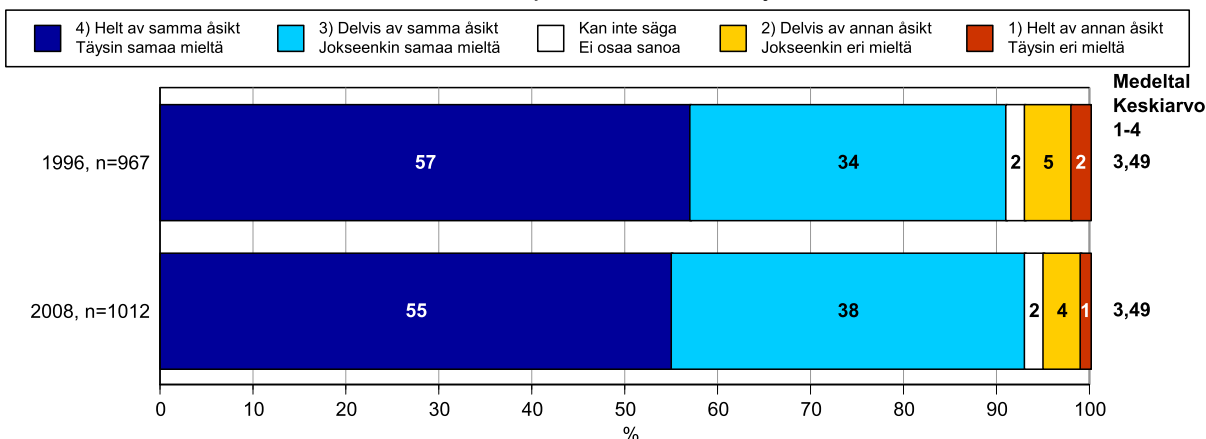

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

**Jag tycker att det är viktigt att höra till Norden och att ha en nordisk identitet
Pohjoismaihin kuulumisen ja pohjoismainen identiteetti on mielestäni tärkeä asia Suomelle**

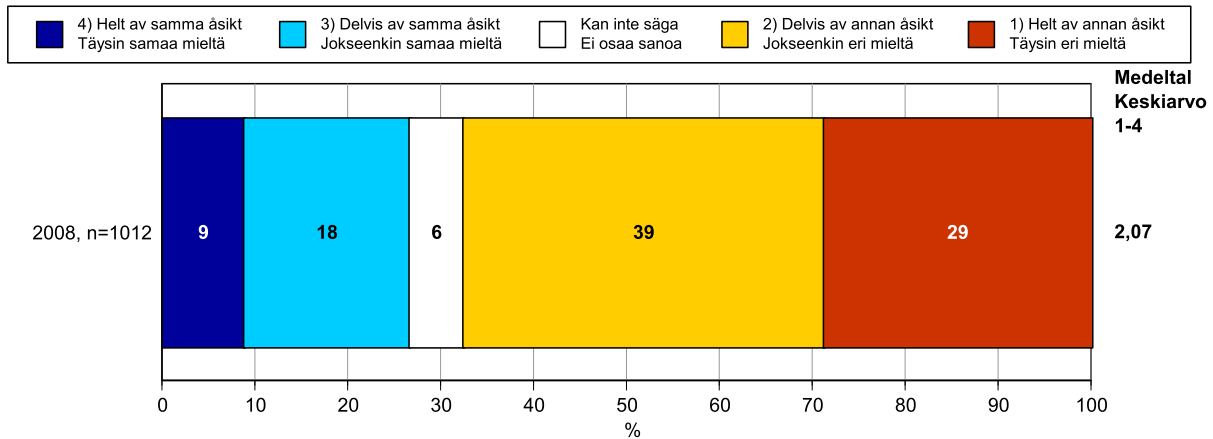
n=alla respondenter / kaikki vastaajat

Omnibus November/Marraskuu II 2008
9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
Ruotsin kielen asema Suomessa

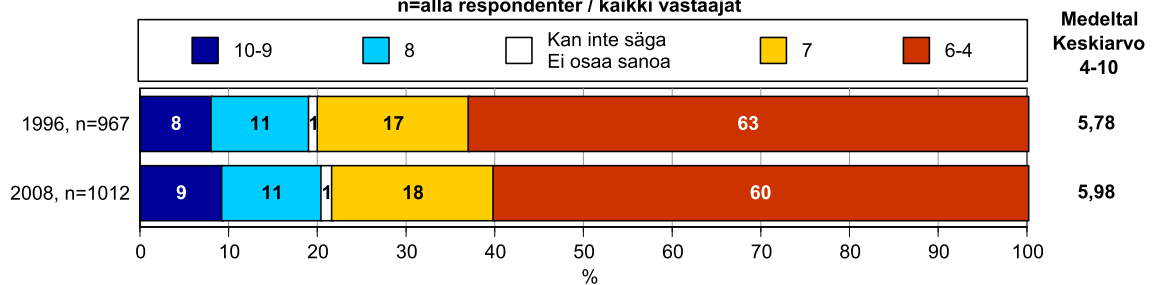
Finländare borde tala svenska och inte engelska med andra nordbor
Suomalaisten tulisi puhua muiden pohjoismaalaisten kanssa ruotsia, ei englantia
 n=alla respondenter / kaikki vastaajat

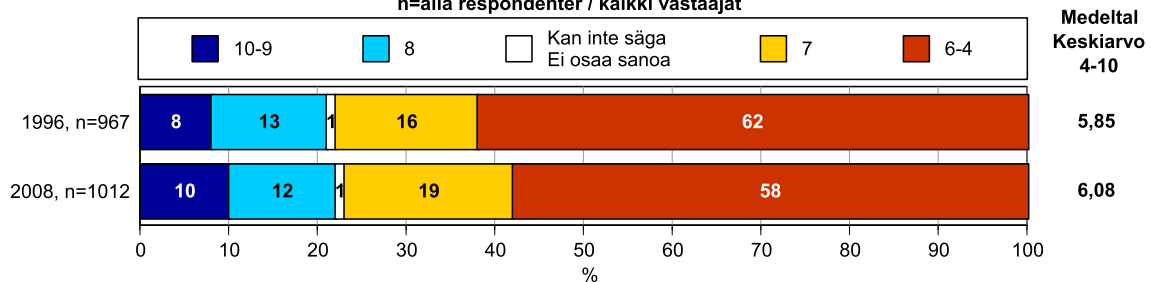
Omnibus November/Marraskuu II 2008
 9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
 Ruotsin kielen asema Suomessa

Vilket skolnivåer på skalan 4-10 skulle Ni ge Er själv för skriftliga kunskaper i svenska?
Minkä kouluarvosanan antaisitte itsellenne ruotsin kielen KIRJALLISESTA taidosta
 n=alla respondenter / kaikki vastaajat

Vilket skolnivåer på skalan 4-10 skulle Ni ge Er själv för muntliga kunskaper i svenska?
Minkä kouluarvosanan antaisitte itsellenne ruotsin kielen SUULLISESTA taidosta?
 n=alla respondenter / kaikki vastaajat

Omnibus November/Marraskuu II 2008
 9197 RKO/JEL/ca/vpl

Svenskans ställning i Finland
 Ruotsin kielen asema Suomessa

Svenskans ställning i Finland

Några kommentarer av FD Barbro Allardt Ljunggren om Sverige och det svenska arvet, Norden respektive invandrarna utöver frågan om landskamperna

Sammanfattning:

Synnerligen stark nordisk identitet

I grunden ganska positiv inställning till Sverige och det svenska arvet trots något som kunde karakteriseras som visst behov av att markera distans.

En femtedel tror inte att finlandssvenskar håller på Finland i landskamper Finland/Sverige
En minoritet (37%) för ökad invandring.

Det svenska kulturarvet anses av omkring 3 av fyra (74 %) vara viktigt för Finland som nation.

Men,

Sverige ses (känslomässigt) som (enbart) ett europeiskt land bland andra av 71 %.

(Bara 6 % är helt av annan åsikt och ytterligare 21 % delvis av annan åsikt)

Bara 38 % anser att förhållandet mellan Finland och Sverige behandlas för litet i (grund)skolan

Å andra sidan

2 frågor som något motsäger att Sverige bara skulle vara ett europeiskt land bland andra:

1) 93 % (!) anser att det är viktigt att höra till Norden och ha en nordisk identitet

Mer än hälften är helt av samma åsikt.

(vilket åtminstone är paradoxalt - vad hade resultatet blivit om man frågat om t ex Norge som ett europeiskt land bland andra?)

2) Bara 22 % anser Estland och ester vara närmare sig själv än Sverige och svenskarna

Det finsknationella är inte heller väldigt framtonat i frågan om huruvida

Finlands regering borde påverka Sveriges regering så finskan fick en starkare ställning i Sverige: Detta anser 58 % medan 35 % är emot.

Förhållandevis få anser att finländare bör tala svenska, inte engelska med andra nordbor (27 %).

Ökad invandring stöds av en minoritet (38%) medan 57 % är emot, 5 % vet ej

Två tredjedelar anser det INTE naturligare att invandrare placerar sig på tvåspråkiga orter

72 % anser det oskäligt kräva att invandrare lär sig både finska och svenska

Bred acceptans för svenska språket, trots att det blir mindre viktigt

Forskare Kjell Herberts kommentar

En klar majoritet anser att

- svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället (74%)
- det vore skada om svenska språket och kulturen skulle dö ut i Finland (72 %)
- det är rätt att man skall ha intyg på kunskaper i svenska för att få en statlig tjänst i Finland (66%)
- de ledande politikerna borde behärska både finska och svenska (85%)
- det är fullt acceptabelt att det också finns finlandssvenskar i landets högsta ämbeten (88 %)
- Finland har politisk (58%) och ekonomisk (68%) nytta av sin tvåspråkighet
- det svenska kulturarvet är viktigt för Finland som nation (74%)

Dessutom

- anser många att det skulle behövas mera kunskaper i svenska i Finland (50%)
- skulle många kunna tänka sig äktenskap med en finlandssvensk (65 %)
- skulle många kunna tänka sig att låta sitt barn gå i svensk skola eller daghem (41 %)
- anser man allmänt att bland finlandssvenskarna finns alldeles vanliga svensksöner i samma proportion som mattimeikäläisiä (84%)

MEN SAMTIDIGT

anser relativt många att

- det hela tiden blir mindre viktigt med kunskaper i svenska (70 %)
- avskaffandet av den obligatoriska svenskan inte var ett misstag (38 % håller inte med)
- det INTE är viktigare att kunna svenska än att kunna ryska (61 %)
- att det är onödigt och irriterande med svenska väg- och gatuskyltar (39%)

ALLMÄNT

Kvinnor är överlag mera positiva till finlandssvenskarna och svenska språket än män.

Unga är mera ambivalenta. De regionala skillnaderna är stora.

De som har svenskspråkiga vänner och/eller goda kunskaper i svenska är mest positiva

MILDARE SPRÅKKLIMAT – TROTS ALLT?

1996-2008

Något fler än 1996 anser att svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället (70 – 74 %) och fler anser samtidigt att det blir mindre viktigt med svenska språket i Finland (60 – 70 %) och något färre stöder den obligatoriska svenskan i grundskolan (52 – 50 %).

Färre anser nu att finlandssvenskarna får omotiverade fördelar när studieplatser fylls och tjänster besätts (52 – 40 %).

Färre tycker nu att finlandssvenskar är högmodiga (44 – 29 %) och att finlands-svenskar vill isolera sig (55 – 37 %).

SLUTKOMMENTAR

Frågar man finlandssvenskar idag (vilket gjorts i andra undersökningar) är den allmänna uppfattningen att språkklimatet blivit kärvare och att svenska språket förlorar allt fler domäner i det offentliga rummet.

Frågar man den finskspråkiga majoriteten får man alltså inte samma signaler. Varför? Språkdebatten har två dimensioner.

1) Vi har den parti(politiska) språkdebatten, vilken präglats av en mindre uttalad förståelse för svenska särlösningar än tidigare. Sfp och svenskspråkiga i andra partier har inte fått gehör för ”svenska” lösningar, med uppfattade domänförluster som följd.

2) Den folkliga, populistiska språkdebatten förs numera s.g.s. helt anonymt. Bloggosfären, nätdiskussioner och sms-insändare har förråat språkbruket och många inlägg som tidigare skulle ha betecknats som hets mot folkgrupp kan idag ingå även i seriösa dagstidningar som anonyma inlägg. 1980-talets språkdebatt i pressen, var en redigerad och betydligt mera civiliserad debatt än dagens. (Detta gäller för övrigt inte bara språkdebatten)

I båda fallen handlar det både om överdrivna opinioner som uteblivna opinionsyttringar.

Finlandssvenskarna har uppfattat dessa två dimensioner som ett tecken på försämrat språkklimat, medan en betryggande majoritet av de finskspråkiga fortfarande uppvisar en stor tolerans gentemot svenska språket och finlandssvenskarna.

Men, må det vara sagt, språkklimatet kan bli bättre!

Svenskans ställning i Finland

magma

Professor Tom Morings kommentar om etermedia

Undersökningen mäter attityder, och man kan därför inte direkt sluta sig till hur den finskspråkiga publiken använder svenska medier.

Resultaten av denna undersökning och tidigare undersökningar av publikens beteende går i varje fall klart i samma riktning.

Rädslan för att FST5 skulle bli en kanal isolerad från befolkningsmajoriteten har visat sig vara betydligt överdriven.

Mer än två tredjedelar av publiken kan tänka sig att se på svenska tv-program, och närmare hälften markerar att de gärna gör det.

Dessa siffror och slutsatser kan i det stora hela överföras också på FST 5.

Jämfört med Folktingets undersökning från år 1996 har andelen som gärna ser på svenskspråkiga TV-program ökat märkbart, från 38 till 45 procent.

Också många som sällan eller aldrig själva ser på svenskspråkig television uppskattar att svenska radio- och TV-program finns.

Fyra av fem håller helt eller delvis med om att det är bra att Yle sänder svenska radio- och TV-program.

Intressant nog finns det inte någon större skillnad mellan unga mänskors

attityder och äldre mänskors attityder härvidlag, trots att klart färre bland de unga uppger att de gärna ser på svenska televisionsprogram.

Detta tyder på att det kan finnas en latent ung finskspråkig publik som kunde nås av svenska TV-program om utbudet på svenska riktat till unga skulle vara mera omfattande.

Jag tittar gärna på program i FST5 / Katselen mielelläni FST5:n ohjelmia - 44 procent.

FST5 har en annorlunda synvinkel på Finland än de övriga TV-kanalerna / FST5:llä on erilainen näkökulma Suomeen kuin muilla TV-kanavilla - 39 procent.

Det är bra att YLE har radio- och TV-kanaler på svenska / On hyvä, että YLEllä on ruotsinkielisiä radio- ja TV-kanavia - 83 procent.

Radio och TV på svenska gör det möjligt för mig att bättre förstå finlandssvenskarna / Ruotsinkieliset radio- ja TV-ohjelmat auttavat minua ymmärtämään maamme ruotsinkielisiä paremmin - 43 procent.

Jag väljer alltid bort svenskspråkiga program på TV, även om de är textade till finska / En koskaan katso ruotsinkielisiä TV-ohjelmia, vaikka ne olisi tekstitetty suomeksi - 22 procent.